

Mahdollisuus tulevaisuuden pohtimiseen

Koiviston (nyk. Primorsk) alueella vieraili iso ryhmä suomalaisia- alueella vuoteen 1944 asti asuneiden suomalaisasukkaiden jälkeläisiä. Vierailun alkuunpanijoina toimivat Kuolemaärvi-säätiö sekä Mikael Agricola-seura. Sepeleen- ja kukkienlaskuun muistomerkillä ja säilyneelle Kuolemajärven kirkon pohjakerrokselle osallistuivat Koviston kunnanjohtaja Svetlana Ryzova ja nykyiset Akkalan asukkaat (nyk. Krasnaja Dolina).

Suomessa sanotaan: Se, joka ei tunne menneisyyttään, ei hallitse nykyisyyttään.

Aikoinaan tällä alueella asui yli 5000 suomalaista. Säilyneiden tilastotietojen mukaan Kuolemajärven kunta (Viipurin läänin osana) oli pinta-alaltaan 36,4 km², joista 5.600 ha oli petoja ja 28.174 ha kuului metsäalueille. Vuonna 1939 Kuolemajärven 24 maalaiskylissä asui 5.685 suomalaista. Asukkaiden lähteminen alkoi Talvisodan aikana ja vuoden 1944 kesään mennessä kaikki asukkaat loppullisesti jättivät kotinsa.

Kuolemajärveltä lähtenyt väestö asutettiin Turkuun ja sen naapurikuntiin. Kuolemajärvi-säätiö perustettiin vuonna 1949. Säätiön tehtäväksi määrättiin karjalaisten perinteiden, Kuolemajärven alueen historian säilyttäminen ja vähävarasten perheiden auttaminen kuolutsensaannissa.

Tällä hetkellä entisen Kuolemajärven alueella sijaitsee lasten kesäleiri nimeltään ”Karavella”. Leirin alueella sijaitsi aikoinaan suomalaisen arkkitehdin Josef Stenbäckin (Koiviston kirkon luoja) vuonna 1902 rakentama Kuolemajärven kirkko, joka rakennettiin vanhan puukirkon tilalle.

Talvisodan aikana Kuolemajärven kirkko kärsi vahingoita. Kupoli murtui, kellotornin sipulikupoli putosi jne. Lopullisesti rakennus tuhouttiin vuonna 1965, jolloin välttääkseen onnettomuksia, joihin olisivat voineet joutua raunioilla kiipeilleet lapset, kirkon aluella toimivan kesäleirin johto kääntyi Kaukajärvellä olleen varuskunnan (joka oli myös kesäleirini holhoojana) puoleen, minkä jälkeen varuskunnasta saapuneet pioneerit räjäyttivät kirkon seinät, hautausmaa puolestaan joutui puskuritruktorien alle. 30 vuoden päästä kirkon säilyneelle pohjakerroksille pystytettiin muistomerkki, jonka kyltissä lukee suomeksi ja venäjäksi: ”Tällä paikalla sijaitsi Kuolemajärven kirkko vuodesta 1759 lähtien. Kirkonmaassa makaaville sankarillisesti kaatuneille esi-isillemme. Kuolemajärveläiset 1995.”

... On aurinkoinen kesäpäivä. Aurinko hellii nuorta ruohoa, ilma on raikas ja siinä leijuu ensimmäisten kukkien tuoksu. On hiljaista ja sisälläni on rauhaa. Kolmen ison bussin matkustajat Turusta asettautuivat muistomerkin ja kirkon muistomerkin ympärille. Tuntuu siltä, että ahoniityllä olisi ahdasta, sillä kaikkia tulijoita ei pysty silmillä näkemään, vaan heitä tuntee ainoastaan sydämellä...

Tänään täällä ovat läsnä Turun kaupungin kansainvälisten asioiden päällikkö Mika Akkanen, Agricola-seuran pysyvä neuvonantaja Ossi Tuusvuori, Kuolemajärvi-säätiön aktiivit Ossi Muurinen, Seppo Pirhonen ja muut. Säätiön puheenjohtaja Kalevi Kettinen muistuttaa meitä siitä, että tällä, alueen vanhimmalla hautausmaalla vuodesta 1770 alkaen oli haudattu yli tuhat ihmistä:

– Täällä makaa vuosien 1941–1944 aikavälillä 244 kaatunutta kuolemajärveläistä, joiden joukossa on 90 sotilasta. Kokoonnuimme muistaaksemme heitä, jotka on haudattu tähän maahan ikuisiksi ajaksi, muistaaksemme esi-isiamme. Ei ole mahdollista kelaa historiaa taaksepäin. Olemme kuitenkin erittäin iloisia siitä, että tänä päivänä meillä on mahdollisuus käydä synnyinpaikoissamme. Kiitämme ”Karavellan” johtoa hienosta muistomerkin kunnossapitamisestä. Hyvä, että tämä alue nyt kuuluu nuorisolle! Kiitämme myös Koiviston kunnanjohtoa ymmärryksestänne ja yhteistyöstänne. Tänään meillä on mahdollisuus ajatella tulevaisuutta.

Koiviston kunnanjohtaja Svetlana Ryzova on syntynyt ja varttunut tällä alueella. Niiden tavoin, jotka saapuivat rajan yli, muistaakseen esi-isäänsä, synnyinpaikan kohtalo ja tulevaisuus yhtä lailla huolestuttaa Ryzovaakin:

– Vierailtamme voimme oppia hellänvaraista suhtautumista juuriin. Valitettavasti Venäjällä johtuen historiallisista seikoista juuritietoisuus on monesti kadonnut. Mutta kuinka tärkeää on säilyttää sukhistoriaa, tehdä sukututkimusta, suhtautua huolellisesti jokaiseen sukulaiseen, sekä elävään että kuolleeseen. Muistan lapsuudestani, kun monta vuotta sitten kirkon edustalle saapui suomalaisia, jotka polvistuivat, halusivat hautakiviä ja itkivät. Tänä päivänä nämä ihmiset tulevat tänne koskeakseen mäntyihin, joihin koskivat myös heidän esi-isänsä. He voivat nähdä järven, jolla esi-isänsä pyydystivät kalaa, painaa kättä kirkon kivijalkaa vasten, mistä syntyy erityinen yhtenäistunne. Toivomme, että myös me venäläiset vuosien jälkeen pystymme löytämään kadonneet juurimme, mikä on tärkeä kotimaamme historian kannalta. Tämän takia kannatamme suomalaisten vieraamme aloitteen. Täällähän ovat vuosien varrella asuneet monet kansat eikä näin tämän maa-alueen jakaminen ole tarpeen.

Tänä vuoden aikana kunnassamme järjestetään monta tapaamistilaisuutta. Tänä vuonna täyttyy 70 vuotta suomalaisten asukkaiden lähtemisestä tältä alueelta ja 18. kesäkuuta 1944 on tapana pitää sotatoimien päättämispäivänä tällä alueella. Toinen merkkitapahtuma on 110 vuotta Kuolemajärven kirkon rakentamisesta. Koiviston säätiö on ilmoittanut meille haluavansa järjestää Koiviston kunnan kanssa yhteisjuhlan. 19. heinäkuuta on odotettavissa iso ryhmä suomalaisia - entisten koivistolaisten ja kuolemajärveläisten jälkeläisiä. Me, puolestamme, valmistamme omaa ohjelmaamme, johon kuuluvat konsertti, markkinatapahtuma, suunnitteluisamme on myös tuoda esiin venäläinen etnisyys, minkä yhteydessä vieraille esimerkiksi on tarjolla virsujen punomista.

Svetlana Ryzovan kanssa seppeleenlaskuun osallistui Akkalan (Krasnaja Dolina) asukas, ensiapulääkäri Juri Ogloblin. Hänen mielestään naapureiden pitää katsoa tulevaisuuteen yhdessä.

– Sota aiheutti kärsimystä kaikille. Tavalliset ihmiset eivät tarvitse sotaa. Parasta, mitä voimme tehdä, on säilyttää muistot siitä ajasta, etteivät jälkeläisemme koskaan enää kokisi samanlaista.

Natalja Korteleva